

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ІНФОРМАТИКИ

Кривонос Мирослава Петрівна

асистент

Кафедра комп'ютерних наук та інформаційних технологій
Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна

У системі сучасної шкільної освіти основною формою організації навчання залишається урок, коли вчитель займається з учнями в чітко встановлений час за певною програмою, намагаючись досягти намічених ним завдань, використовуючи різноманітні форми, методи та засоби. Проте варто зазначити, що для досягнення дидактичних цілей вчителю не завжди вистачає часу, відведеного на урок.

Адже, умовно всіх учнів можна поділити на групи:

1. учні, яким матеріал дається легко, які з цікавістю засвоюють щось нове, прагнуть до поглибленого засвоєння знань і потребують творчого підходу для їх навчання;

2. учні, які досягають стабільно середніх результатів, їх бажання отримувати нові знання залежать від стану здоров'я, настрою, рівня зацікавленості новою темою тощо;

3. учні, яким навчання дається з великими труднощами, як правило, по причині лінощів, незацікавленості, небажанні вчитися.

Саме таке умовне розшарування учнів призводить до того, що у вчителя виникає потреба додатково займатися з кожною групою учнів: з одними, щоб поглиблено вивчити матеріал, з іншими – для засвоєння необхідного матеріалу, а з основною масою – для подальшого зацікавлення і покращення досягнутих результатів.

Таким чином, на передній план виходить такий вид діяльності у позаурочний час, який спрямований на задоволення інтересів і запитів учнів з метою розширення і поглиблення їх знань, підвищення пізнавальних інтересів шляхом проведення різноманітних цікавих заходів. Це – позакласна робота.

Окремо зауважимо, що в епоху стрімкого розвитку цифрових технологій, інформатиці відводиться неабияка роль у вихованні, навчанні і розвитку майбутнього покоління. Тому як і організація традиційних уроків, так і позакласна робота з інформатики має свою специфіку. Враховуючи той факт, що інформатику легко поєднувати з іншими дисциплінами, форм позакласної роботи є також багато. Уміле використання позакласної роботи з різних навчальних дисциплін з використанням специфіки предмета інформатики забезпечать успіх проведення позакласних занять по інформатиці.

Форми позакласної роботи можна класифікувати за різними ознаками:

- по охопленню учнів:
 - індивідуальні (індивідуальні консультації);
 - групові (гурток);
 - масові (олімпіади, конкурси).
- за часом проведення:
 - епізодичні (конференція, тематичний вечір, конкурс, екскурсія);
 - постійно діючі (гуртки, випуски стінгазет, проведення радіопередач).
- по систематичності:
 - регулярні (гуртки, секції);
 - періодичні (конкурси, олімпіади, тематичні вечори).
- за дидактичною метою:
 - змагально-ігрові заходи (конкурси, олімпіади, вікторини);
 - урочисті (зустрічі з цікавими людьми, тематичні тижні).

Специфіка організації позакласної роботи, і з інформатики зокрема, полягає, в першу чергу, в тому, що необхідно зацікавити учнів, проявити в них пізнавальний інтерес із врахуванням їх інтелектуальних можливостей. Необхідно домогтися того, щоб учні самі хотіли додатково навчатися, самовдосконалюватися, розвиватися.

Позакласна робота спрямована на вирішення наступних задач:

- організація вільного часу учнів;
- розвиток пізнавального інтересу учнів;

- формування в учнів впевненості у власних силах;
- накопичення в учнів власного досвіду, навичок співпраці;
- формування в учнів потреби у продуктивній роботі;
- формування світогляду;

Перераховані завдання визначають основні можливості та напрямки позакласної роботи в досягненні її основної мети. Інформатика надає величезні можливості як для обдарованих, так і для «середніх» та невстигаючих учнів. Тому зміст і форми позакласної роботи з інформатики можуть бути різноманітними. Розглянемо особливості деяких форм позакласної роботи.

Вечір інформатики – це позакласний захід, який спрямований, передусім, на розвиток інтересу до інформатики, на встановлення тісних міжпредметних зв'язків, розширення кругозору учнів, приурочується до важливих проблем або знаменних дат.

Вікторина з інформатики – це свого роду гра, яку можна проводити як на уроках, так і в позаурочний час. Її можна проводити між класами в рамках тижня інформатики, розвиваючи при цьому здорову конкуренцію між учнями, формуючи дружній колектив.

Олімпіада з інформатики – масовий захід, змагання, головною метою якого є популяризація інформатики, визначення талановитих і обдарованих учнів, стимулювання в учнів потягу до самоосвіти.

Комп'ютерний клуб – діяльність спрямована на роботу над різними проєктами учнів різного віку, що розвиває кругозір, вчить учнів працювати в команді і одночасно формує відповідальність за власні дії.

Гурток – об'єднання учнів різного віку з метою вдосконалення їх знань, вмінь і навичок, які захоплюються певними видами діяльності.

Конкурси (виставки, програми, анімація) – індивідуальні змагання або змагання колективів за першість з метою підвищення інтересу до інформатики та інших дисциплін.

Тиждень інформатики з різноманітними щоденними заходами спрямований на підвищення інтересу до інформатики та встановлення міжпредметних зв'язків, формування тісної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу.

На практиці ці та інші види позакласної роботи конкретизуються відповідно до особливостей кожного класу, самого педагога, узгоджуються із навчальними програмами і планами, загальношкільною позакласною та позашкільною роботою тощо.

Разом з тим зазначимо, що в основі функціонування позакласної роботи з інформатики лежать загальні принципи. Зокрема:

- принцип зв'язку з життям;
- принцип науковості;
- принцип доступності;
- принцип перспективності;
- принцип врахування вікових особливостей учнів;
- принцип врахування ступеня підготовленості учнів;
- принцип добровільності;

– принцип поєднання індивідуальних, групових, колективних форм роботи тощо.

Основними вимогами організації позакласної роботи з учнями є:

– залучення до позакласної роботи всіх учнів з врахуванням їх інтересів та індивідуальних особливостей;

– єдність урочної та позакласної роботи;

– підвищення ролі учнів;

– цікавість;

– взаємодія закладів освіти з позашкільними установами.

Виділимо значення позакласної роботи незалежно від її форми:

– підвищення рівня знань учнів;

– закріплення умінь і навичок, отриманих на уроках;

– розвиток в учнів кмітливості, винахідливості;

– виявлення обдарованих учнів, сприяння подальшому їхньому розвитку;

– виховання в учнів наполегливості в подолання труднощів, доведення до кінця розпочатої роботи;

– критичне ставлення до себе, самоаналіз та самооцінка.

Таким чином, можна зробити висновок, що позакласна робота розвиває здібності учнів, сприяє їхньому розвитку, прищеплює інтерес до навчання. Завдяки позакласній роботі в учнів не лише поглиблюється теоретична база, а розвиваються вміння застосовувати отримані знання на практиці, вирішувати нестандартні завдання, виховується своєрідна культура роботи над завданням. Позакласна робота – це вид різноманітної добровільної освітньої діяльності учнів, яка здійснюється на основі як програмного так і позапрограмного матеріалу під керівництвом вчителя з метою розширення та задоволення їх здібностей, нахилів, пізнавальних інтересів.

Список використаних джерел

1. Дмитрук І.В. Стимулюючі методи розвитку пізнавальної активності і мислення учнів. Педагогічний пошук, 2001. №4. С.24-26.
2. Базильчук Л.В. Проблема організації позакласної роботи в загальноосвітній школі. URL: <http://eprints.cdu.edu.ua/1133/1/129-6-10.pdf>
3. Використання інформаційних технологій в позакласній роботі з інформатики. URL: http://8ref.com/17/referat_178994.html
4. Носаченко Д.С., Юрченко А.О. Особливості організації гурткових занять з інформатики. The 14 th International scientific and practical conference «Actual problems of science and practice» : Conference proceedings, (27-28 April, 2020). Stockholm, Sweden, 2020. P. 517-519.
5. Організація позакласної роботи в сучасному навчальному закладі як інноватика в освітньому просторі: реком. список л-ри / уклад: С. Грипич, О. Слобода, Л. Ковальчук. Рівне: РДГУ, 2014. 15 с.